



Innst. S. nr. 137

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra forsvarskomiteen

Dokument nr. 8:37 (2004-2005)

Innstilling fra forsvarskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Marit Nybakk, Gunnar Halvorsen, Rita Tveiten, Grethe Fosslø og Torny Pedersen om å samle Forsvarets verksteder i Ramsund, Bjerkvik, Haakonvern, Horten, Kjeller og Trandum i ett forvaltningsselskap med særskilte fullmakter og ikke splitte divisjonen opp i seks private selskaper

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Forsvarets pågående omstilling berører også Forsvarets tunge verksteder (TV). Disse verkstedene er i dag organisert innen Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) som en egen divisjon, kalt FLO/TV.

Stortinget vil på et senere tidspunkt motta en egen sak om FLO/TVs videre utvikling, men prosessen tyder ikke på at den løsningen som fremmes vil være tilfredsstillende. Forslagsstillerne ser det ikke som hensiktsmessig at FLO/TV skal tas ut av Forsvarets struktur og gjøres om til ett eller flere aksjeselskaper som siden skal overføres til Nærings- og handelsdepartementet for full privatisering.

FLO/TV har i dag kompetanse som er unik i nasjonal sammenheng. Det vil ikke tjene Forsvarets interesser om denne kunnskapen fragmenteres og spres. Forslagsstillerne ser det som formålstjenlig at FLO/TV også i framtiden fungerer som en vedlikeholdsdivisjon innen Forsvaret.

Forslagsstillerne ser likevel behovet for en noe mer fleksibel organisasjonsform enn det dagens struktur gir. Men selv om dagens struktur ikke framstår som optimal, er det ikke formålstjenlig at man går direkte over til AS som selskapsform, uten å gjøre seg noen erfaringer. Dette har med virksomhetsområdets innhold og kompetanse å gjøre, og det har å gjøre med den

uheldige organisatoriske virkning en for rask prosess kan medføre.

Forslagsstillerne mener en omgjøring av FLO/TV til et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter også kan bidra til at bedriftsøkonomiske prinsipper lettere kan få innvirkning på framtidig organisasjonsutforming og bemanningssituasjon. Samtidig mener forlagsstillerne at en slik organisatorisk tilknytningsform kan gjøre det lettere å innarbeide et nytt kundegrunnlag, og å utnytte den økonomiske gevinsten av dette til framtidige investeringer i organisasjonen.

På denne bakgrunn fremmer forlagsstillerne følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen samle virksomheten ved Forsvarets verksteder i Ramsund, Bjerkvik, Horten, Kjeller, Bergen og Trandum i ett forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, og ikke splitte divisjonen for tungt vedlikehold i Forsvarets logistikkorganisasjon opp i seks selskaper.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om hvordan denne organiseringen kan iverksettes, og hvordan den bør plasseres i Forsvarets totale organisasjon."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunnar Halvorsen, lederen Marit Nybakk og Rita Tveiten, fra Høyre, Bjørn Hernæs og Åge Konradsen, fra Fremskrittspartiet, Per Roar Bredvold og Per Ove Width, fra Sosialistisk Venstreparti, Kjetil Bjørklund, fra Kristelig Folkeparti, Åse Wisløff Nilssen, og fra Senterpartiet, Marit Arnstad, viser til Dokument nr. 8: 37 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Marit Nybakk, Gunnar Halvorsen, Rita Tveiten, Grethe Fosslø og Torny Pedersen om å samle Forsvarets verksteder i Ramsund, Bjerkvik, Haakonvern,

Horten, Kjeller og Trandum i ett forvaltningsselskap med særskilte fullmakter og ikke splitte divisjonen opp i seks private selskaper.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til forsvarsministerens brev til forsvarskomiteen datert 28. januar 2005 (vedlagt), med kommentarer til Dokument nr. 8:37 (2004-2005). Statsråden gjør det i brevet klart at Forsvarsdepartementet i løpet av høsten 2005 vil oversende en egen sak til Stortinget om den videre omlegging av FLO/TV.

Flertallet vil på denne bakgrunn avvente endelig behandling av organisasjonsform for FLO/TV til Stortinget får saken fra Regjeringen.

Flertallet er av den oppfatning at i perioden fram til Stortingets endelige behandling av den bebudede proposisjonen om FLO/TV skal alle seks verkstedene knyttet til FLO/TV opprettholde sin aktivitet og organisasjon, og tilføres de nødvendige arbeidsoppgaver og oppdrag.

Flertallet viser til spørsmål oversendt Forsvarsdepartementet 18. februar 2005. Flertallet viser videre til at disse spørsmål ikke er besvart på avgivelsestidspunktet. Flertallet vil komme tilbake til spørsmålene ved realitetsbehandling av saken.

Flertallet vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

"De seks verkstedene knyttet til Divisjon Tungt Vedlikehold i Forsvarets logistikkorganisasjon opprettholdes og gis de nødvendige oppdrag for å sikre driften ved verkstedene inntil endelig avklaring om organisasjonsform er behandlet i Stortinget."

"Dokument nr. 8:37 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Marit Nybakk, Gunnar Halvorsen, Rita Tveiten, Grethe Fossli og Torny Pedersen om å samle Forsvarets verksteder i Ramsund, Bjerkvik, Haakonvern, Horten, Kjeller og Trandum i ett forvaltningsselskap med særskilte fullmakter og ikke splitte divisjonen opp i seks private selskaper - vedlegges protokollen."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at forslagsstillerne ser det som lite hensiktsmessig at FLO/TV skal tas ut av Forsvarets struktur og gjøres om til ett eller flere aksjeselskaper som siden skal overføres til Nærings- og handelsdepartementet for full privatisering.

Disse medlemmer vil videre vise til brev av 28. januar 2005 fra Forsvarsdepartementet som blant annet viser til forsvarskomiteens behandling av Innst. S. nr. 234 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003-2004). I denne innstillingen sluttet stortingsflertallet seg til at det tas sikte på at FLO/TV snarest og senest innen utgangen av 2008 blir omorganisert til et statlig/privat eid aksjeselskap, skilt ut av Forsvarets organisasjon.

Målet med omorganiseringen av FLO er å sikre Forsvarets militære organisasjon rimelige støtteleveranser med tilfredsstillende kvalitet og servicegrad. Slik disse medlemmer ser det er FLO/TV på flere måter egnet for omgjøring til ett eller flere aksjeselskaper. Årsaken til dette er at FLO/TVs leveranser i all hovedsak er ren produksjon. Forsvarets interesser kan dermed ivaretas på en god måte gjennom leveringskontrakter i henhold til Forsvarets behov. Disse medlemmer er enig med Forsvarsdepartementet i at en omdanning til aksjeselskap vil føre til et sterkere fokus på effektivisering, blant annet ved at det etableres et klart skille mellom Forsvaret som kunde og FLO/TV som leverandør av varer og tjenester, samt legge forholdene til rette for at FLO/TV kan konkurrere fritt i det private markedet.

Disse medlemmer er enig med Forsvarsdepartementet i at det er viktig å ha forutsigbarhet for de ansatte. Rask omdanning til aksjeselskap gir personellet et klart mål. Videre kan en rask omdanningsprosess gi selskapet styrket konkurransevne i forhold til hva resultatet kan bli av en langdryg prosess. Disse medlemmer mener derfor at denne prosessen bør gå så raskt som praktisk mulig.

Disse medlemmer mener at en organisasjonsform der FLO/TV er en vedlikeholdsdivisjon innen Forsvaret vil føre til at det blir vanskeligere å ha et klart skille mellom Forsvaret som kunde og FLO/TV som leverandør. Dette vil føre til at kundeforholdet vil kunne oppfattes som lite reelt.

Mot denne bakgrunn er disse medlemmer av den mening at aksjeselskapsformen er den best egnede organisasjonsformen for denne virksomheten. En omdanning til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter vil ikke understøtte de målene som er satt for omdanningen av FLO/TV og som Stortinget sluttet seg til ved behandlingen av Innst. S. nr. 234 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003-2004).

Disse medlemmer viser til dokumentet og fremmer følgende forslag:

"Dokument nr. 8:37 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Marit Nybakk, Gunnar Halvorsen, Rita Tveiten, Grethe Fossli og Torny Pedersen om å samle Forsvarets verksteder i Ramsund, Bjerkvik, Haakonvern, Horten, Kjeller og Trandum i ett forvaltningsselskap med særskilte fullmakter og ikke splitte divisjonen opp i seks private selskaper - avvises."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Dokument nr. 8:37 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Marit Nybakk, Gunnar Halvorsen, Rita Tveiten, Grethe Fossli og Torny Pedersen om å samle Forsvarets verksteder i Ramsund, Bjerkvik, Haakonvern, Horten, Kjeller og Trandum i ett forvaltningsselskap med særskilte fullmakter og ikke splitte divisjonen opp i seks private selskaper - avvises.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rå Stortinget til å til å gjøre slikt

v e d t a k :

I

De seks verkstedene knyttet til Divisjon Tungt Vedlikehold i Forsvarets logistikkorganisasjon opprettholdes og gis de nødvendige oppdrag for å sikre driften ved verkstedene inntil endelig avklaring om organisasjonsform er behandlet i Stortinget.

II

Dokument nr. 8:37 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Marit Nybakk, Gunnar Halvorsen, Rita Tveiten, Grethe Fosslie og Torny Pedersen om å samle Forsvarets verksteder i Ramsund, Bjerkvik, Haakonvern, Horten, Kjeller og Trandum i ett forvaltningselskap med særskilte fullmakter og ikke splitte divisjonen opp i seks private selskaper - vedlegges protokollen.

Oslo, i forsvarskomiteen, den 4. mars 2005

Marit Nybakk
leder

Bjørn Hernæs
ordfører

Vedlegg

Brev fra Forsvarsdepartementet v/statsråden til Stortingets forsvarskomiteé, datert 28. januar 2005

Dok. nr. 8:37 (2004-2005) - kommentarer fra Forsvarsdepartementet

1. Bakgrunn

Jeg viser til Dokument nr. 8:37 (2004-2005), der det foreslås at FLO Tungt vedlikehold (FLO/TV) samles i et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter.

Ved behandlingen av Innst. S. nr. 234 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003-2004), sluttet stortingsflertallet seg til at det tas sikte på at FLO/TV snarest og senest innen utgangen av 2008 blir omorganisert til et statlig/privat eid aksjeselskap, skilt ut fra Forsvarets organisasjon.

Av hensyn til forutsigbarhet for de ansatte, har Forsvarsdepartementet (FD) til hensikt å gjennomføre denne prosessen så raskt som praktisk mulig. Departementet tar sikte på å komme tilbake til Stortinget i sakens anledning i løpet av høsten 2005.

2. Mål med omdanningen

Endringen i tilknytningsform er først og fremst begrunnet i målsetningen om å skape bedre overensstemmelse mellom faktisk vedlikeholdsbehov og eksisterende produksjonskapasitet i Forsvaret, for dermed å skape større fleksibilitet ved svingninger i markedet og i oppdragsporteføljen.

Videre vil en omdanning til aksjeselskap føre til et sterkere fokus på effektivisering, blant annet ved at det etableres et klart skille mellom Forsvaret som kunde og FLO/TV som leverandør av varer og tjenester, samt legge forholdene til rette for at FLO/TV kan konkurrere fritt i det private markedet.

I forbindelse med omdanningen legger departementet til grunn at nødvendig kompetanse, herunder bestillerkompetanse, sikres og ivaretas innenfor Forsvarets militære organisasjon (FMO) i nødvendig grad.

3. Aksjeselskap vs forvaltningsorgan med særskilte fullmakter

Forvaltningsorgan er en del av staten som juridisk person, og styres derfor gjennom forvaltningsmessig instruksjon med statsråden som parlamentarisk og konstitusjonelt ansvarlig for virksomheten. Dette gjelder i utgangspunktet også for forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. En omdanning til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter ville således medføre at FLO/TV ble værende innenfor staten som juridisk person. Dette ville vanskeliggjøre et klart skille mellom Forsvaret som kunde og FLO/TV som leverandør, slik at kundeforholdet ville kunne oppleves som lite reelt. En slik tilknytningsform ville heller

ikke gi FLO/TV muligheten til å konkurrere fritt i det private markedet.

Aksjeselskap er derimot utenfor staten som juridisk person, og er den organisasjonsformen som i størst grad skaper et reelt kunde-leverandør-forhold, herunder incentiver ift. effektivisering. Aksjeselskapsformen vil også gi FLO/TV de nødvendige rammebetingelser for å kunne konkurrere fritt i det private markedet. Dette vil innebære at FLO/TV kan øke sitt potensielle kundegrunnlag ut over Forsvaret, som er en forutsetning for å opprettholde konkurranseevne over tid.

FD er derfor fortsatt av den oppfatning at aksjeselskap er den best egnede organisasjonsformen for denne virksomheten, og at en omdanning til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter ikke ville understøtte de målene som er satt for omdanningen av FLO/TV, og som Stortinget sluttet seg til ved behandlingen av Innst. S. nr. 234 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003-2004).

4. Antall selskaper

Som Stortinget tidligere er blitt informert om, blant annet i svar på spørsmål nr. 908 til skriftlig besvarelse (jf. vedlagte kopi av brev av 21. september 2004), vurderes det om det kan være hensiktsmessig å opprette mer enn ett selskap. Bakgrunnen for dette er blant annet at de ulike produksjonseenhetene i FLO/TV i stor grad er rettet mot de ulike forsvarsgrenene og deres våpensystemer. Dette spørsmålet er fortsatt på utredningsstadiet.

I St.prp. nr. 42 (2003-2004) ble det gjort rede for at departementet vil arbeide videre med å utdype grunnlaget for drift på kommersiell basis. Dette arbeidet er igangsatt, og en endelig anbefaling vedrørende antall selskaper vil foretas på bakgrunn av flere faktorer, herunder markeds- og konkurransemessige forhold, potensielle synergieffekter mv. Målet er å styrke de(t) enkelte selskap(er)s levedyktighet i et kommersielt marked, samtidig som man søker å unngå monopolsituasjoner som ville kunne ha negativ effekt for Forsvaret som kunde.

5. Konklusjon

FD er av den oppfatning at en omdanning av FLO/TV til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter ikke i tilstrekkelig grad ville understøtte arbeidet med å nå de målene som er satt for omdanningen av divisjonen, herunder sterkere fokus på effektivisering og økt potensielt kundegrunnlag. Departementet ønsker derfor å utrede grunnlaget for kommersiell drift videre med sikte på å opprette ett eller flere aksjeselskaper.

Undervedlegg**Brev fra Forsvarsdepartementet v/statsråden til Stortingets president, datert 21. september 2004****Spørsmål nr. 908 Til skriftlig besvarelse - FLO/Tungt vedlikehold - Antall selskaper og bemanningsmål**

Jeg viser til spørsmål fra representanten Nybakk vedrørende forhold knyttet til FLO/Tungt vedlikehold (FLO/TV), herunder antall selskaper som planlegges etablert og bemanningsmål.

Vedrørende antall selskaper

I St.prp. nr. 42 (2003-2004) redegjorde regjeringen for at FLO/TV snarest mulig og senest innen utgangen av 2008 blir organisert som et statlig/privat eid aksjeselskap, og skilt ut fra Forsvarets organisasjon. Ved behandlingen av Innst. S. nr. 234 (2003-2004) sluttet et flertall i Stortinget seg til dette.

FLO/TV består i dag av fire produksjonsenheter, hhv. Verksteddivisjonen ved Haakonvern i Bergen, Luftforsvarets hovedverksted på Kjeller, Romerike tekniske verksted og Bjerkvik tekniske verksted.

Som jeg tidligere har informert om i brev oversendt 28.04.2004, knyttet til Forsvarskomiteens behandling av St.prp. nr. 42 (2003 - 2004), vurderes det om det kan være hensiktsmessig å opprette flere enn ett selskap. Bakgrunnen for dette er først og fremst at de ulike produksjonsenhetene stort sett er rettet mot forsvarsgrenene og deres våpensystemer enkeltvis.

Som anført i St.prp. nr. 42 (2003 - 2004) vil departementet arbeide videre med å utdype grunnlag for drift av FLO/TV på kommersiell basis. Forsvarsdepartementet har igangsatt dette utredningsarbeidet, og en endelig vurdering vedrørende antall selskaper vil foretas på bakgrunn av vurderinger av flere aspekter, herunder markeds- og konkurransemessige forhold for de ulike virksomhetsområdene, potensielle synergieffekter med mer. Målet er uansett å maksimere selskapets/enes levedyktighet, og derigjennom også styrke de ansattes situasjon.

Vedrørende bemanningsmål

Som en følge av Stortingets behandling av Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004), ble det lagt til grunn at FLO senest 31.12.2005 skulle være organisert innenfor en årsverkramme på maksimalt 5 330 årsverk. Innenfor dette totale måltallet ble det for Tungt vedlikeholdsdivisjonen (FLO/TV) forutsatt en

årsverkramme på maksimalt 1 250. For FLO/TV ble dette målet nådd pr. juni 2004.

Departementet signaliserte samtidig i St.prp. nr. 12 (2003-2004) at det for neste planperiode (2005-2008) ville bli fremmet ytterligere forslag som innebærer en mer dyptgripende omforming av FLO. Et flertall i forsvarskomiteen tok dette til etterretning, jf. Innst. S. nr. 93 (2003-2004).

I St.prp. nr. 42 (2003 - 2004) redegjorde departementet for disse planene om ytterligere effektiviserings- og rasjonaliseringstiltak. Gjennom Stortingets behandling av Innst. S. nr. 234 (2003 - 2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003 - 2004), ble FLO pålagt å realisere en ytterligere gevinst på minimum 600 mill. kr årlig ut over reduksjonskravet som følger av Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004). Dette vil selvsagt i stor grad innvirke på antall årsverk i organisasjonen, da lønn utgjør en hoveddel av driftsbudsjettet.

Komiteen viste bl.a. til *"at det må tilstrebes en mest mulig kostnadseffektiv organisering av logistikk- og støttestrukturen og av Forsvarets styrkeproduksjon med sikte på å øke relevansen og kvaliteten på den støtten som ytes, utnyttelse av synergieffekter internt i og mellom forsvarsgrenene, samt tilpasninger til de endrede krav og behov som gjør seg gjeldende i understøttelsen av de operative styrkene."*

FD har i iverksettelsesbrevet for langtidsplanperioden 2005 - 2008 av 14.09.2004 lagt til grunn at alle effektiviseringstiltak skal gjennomføres snarest mulig og senest innen utgangen av 2008. Dette gjelder også ift. å realisere en ytterligere gevinst på minimum 600 mill. kr i FLO. Kravet til gevinstrealisering er fordelt på de ulike enheter/divisjoner i FLO. For FLO/TV er det i denne forbindelse forutsatt en effektivisering på totalt 100 mill. kr i årlig drift innen 31.12.2005. Dette tilsier også reduksjon av årsverkrammen slik at denne utgjør maksimalt 1 100 årsverk.

Så lenge FLO/TV er en del av Forsvarets militære organisasjon, behandles divisjonen på lik linje med de øvrige deler av FLO med hensyn til krav til årsverkreduksjoner og effektiviseringer. I den forbindelse er det satt i gang et arbeid for å evaluere virksomhetene ved de verkstedene som utgjør produksjonsapparatet til FLO/TV.

